

CONSIDERAȚII ASUPRA INFINITIVULUI POSTNOMINAL

(Pe material român și francez)

Svetlana GUBAN*Catedra Limba Română, Lingvistică Generală și Romanică*

Analysant l'infinifitif en fonction de complément du nom en roumain et en français, on observe qu'il apparaît dans les deux langues, mais sa distribution en français est nettement différente. L'infinifitif en fonction de complément du nom apparaît, autant en roumain qu'en français, le plus souvent précédé par la préposition **de**, auprès d'un nombre limité de substantifs abstraits, tels: la possibilité, le but, la méthode etc. L'unique dissemblance consiste en ce que l'infinifitif roumain est accompagné encore par une préposition: **a**. Donc, la séquence tétranomique roumaine Subst.+de+a+V(Inf.) est équivalente avec celle trinomique française Subst.+de+V (Inf.). L'infinifitif postnominal peut être aussi précédé par d'autres prépositions: **pentru** (=pour), **spre** (=pour), **fără** (=sans). Un phénomène spécifique au français est l'infinifitif-complément du nom accompagné par la préposition **à**, qui détermine autant de noms abstraits (travail à accomplir), que concrets (machine à écrire), ayant le plus souvent comme équivalent roumain une forme verbale spécifique: le **supin** (lucru de făcut, mașină de cusut), mais aussi un nom, adjectif, verbe ou une subordonnée.

În fiecare dintre cele două limbi confruntate, infinifitul își are trăsături diferențiale proprii, ceea ce îi conferă o conduită morfosintactică distinctă. Referitor la tangențele infinifitului în limbile examinate, vom semnală cele două forme ale sale:

a) Forma simplă, infinifitul prezent sau „imperfect” (*a cânta – chanter*)

b) Forma compusă, infinifitul trecut sau „perfect” (*a fi cântat – avoir chanté*).

Aceste două forme nu se opun pe plan temporal, ci numai pe cel aspectual, generând opoziția realizat/nerealizat (*non accompli/ accompli*), remarcă G.Guillaume [*apud* 1, p.158-159].

Infinifitul nu are valoare modală proprie, dar poate exprima diferite nuanțe modale, grație capacității lui de a comuta cu alte moduri [2, p.204-207].

În limba română, infinifitul prezintă două aspecte formale:

- Forma nominală (substantivală) și cea verbală. Distingem infinifitul lung: *cercetare, vorbire*, provenit direct din latină și devenit la noi un substantiv prin excelență, și infinifitul scurt, propriu-zis: *a cerceta, a vorbi*, care este o formă amputată a infinifitului latin, cu valoare verbală și funcție predicativă [3, p.416]. În franceză aceeași formă are și valoare verbală, și valoare nominală [4, p.338]: *Rire – le rire; Savoir – le savoir*.

- Prezența prepoziției **a** cu un statut propriu, cu trăsături specifice; absența sau prezența lui **a** conferă infinifitului unele „valori” distribuționale: infinifitul cu **a** posedă categoria gramaticală de timp și diațeză [2, p.204-207].

În limba franceză infinifitul are distribuție și frecvență diferită de cele din română. În acest plan, semnalăm patru situații în care infinifitul este utilizat exclusiv în franceză [4, p.338]: infinifitul de narațiune: *Et mon nom de courrir!*; infinifitul în frazele interogative *Que faire?*; infinifitul ca variantă gramaticală (obligatorie): *Voici venir l'enfant...*; infinifitul în sintagmele morfologice cu valoare temporal-aspectuală: *Fais voir, dit Pierrot*.

Relatăm faptul că infinifitul apare în franceză în structuri și contexte specifice, fiind transcodat în română prin alte moduri, în special prin subjonctiv, indicativ, gerunziu sau supin.

V.Agrigorioaiei [5, p.166], analizând utilizarea infinifitului de către vorbitori în aceste limbi, subliniază că româna a demonstrat, pe parcursul secolelor, un regres în utilizarea infinifitului în favoarea modurilor personale, și anume a *subjonctivului*. Prof. I.Diaconescu [6, p.125] scrie că, în afară de câteva moduri și timpuri (*aș veni, voi pleca*), unde infinifitul apare ca un constituent de bază, și în structuri ca: *pot scrie, au pe cine critica, vom avea unde trage* etc., infinifitul românesc intră în concurență cu subjonctivul în orice situație, fără a deveni totuși una din variantele sale.

Începând cu a doua jumătate a sec. XIX, dar, mai ales în ultimul timp, asistăm (la nivelul unor stiluri funcționale din limba română) la o „reînțarcere viguroasă” a infinifitului, datorată, în principal, influențelor străine, în special celor occidentale și ruse.

Infinitivul apare în franceză nu doar ca formă verbală dependentă, asemenea celui român, dar și ca una autonomă.

În consecință, distribuția calitativă și cantitativă a infinitivului în franceză este net superioară celei din română [7, p.114].

Funcția atributivă a infinitivului este caracteristică pentru ambele limbi analizate. Din punct de vedere funcțional, infinitivul este parte constitutivă a „complément du nom” în franceză și a „atributului verbal” în română (forma specifică românei „infinitivul lung” se inserează, alături de substantiv, în clasa „atribut substantival” [3, p.416]).

S.Berejan [8, p.107], analizând construcția Subst.+V (Inf.), observă că ea prezintă o serie de particularități caracteristice, printre care și faptul că este recentă în ambele limbi examinate, dar funcția atributivă este, în general, secundară în evoluția infinitivului.

O altă particularitate a infinitivului-atribut constă în faptul că el este introdus, de regulă, prin prepoziția **de** în limba română și **de** sau **à** în limba franceză. În ceea ce privește româna, prepoziția **de** poate fi omisă după un substantiv care intră în componența unui predicat nominal, de pildă:

*Un August pe vremuri, deși vlăstar de zei
simțea că e o cinste a fi cîntat de ei...*

(Iulia Hajdeu, p.125).

O altă caracteristică: infinitivul în funcție de atribut este însoțit de două prepoziții **de + a**: cf. *Dorința de a trăi – le désir de vivre*.

În prezent, mai ales în stilul publicistic, secvența trinomică (Subst.+Prep.(de)+V (Inf.)) este foarte familiară și des utilizată, grație penetrării în lexicul activ a unor substantive abstracte (ca: *scopul, posibilitatea, necesitatea, ocazia* etc.), care sunt apte a regenta un infinitiv însoțit de prepoziția **de**. Așadar, nu toate substantivele pot să se combine cu infinitivul, ci doar un grup relativ limitat, care și el este foarte diferit din punctul de vedere al sensului lexical exprimat de fiecare substantiv.

În cele ce urmează, vom încerca să întocmim o listă a substantivelor românești și franceze care pot cere un atribut infinitival însoțit de prepoziția **de** (a se vedea [8, p.109-115] pentru română și [9, p.202-203] pentru franceză).

Pornind de la nuanțele modale pe care le comportă substantivele verbale, am putea delimita mai multe grupe tematice, care tolerează un atribut infinitival:

1) Substantive ce exprimă o posibilitate în sens larg: *posibilitatea, necesitatea, dreptul, ocazia, șansa, datoria, nevoia, angajamentul, obligația, sarcina, misiunea* etc.:

rom.: *Contactul omului cu stejarul îi oferă acestuia posibilitatea de a asimila atare energie și chiar de a se tîmădui prin ea.*

(Literatura și arta, nr.38(3290), 2008, p.7)

rom.: *...ar trebui să-i mulțumești lui Dumnezeu pentru ocazia de a trăi asta.*

(Literatura și arta, nr.38(3290), 2008, p.5)

Este unica noastră șansă de a exista ca națiune în mijlocul popoarelor civilizate.

(Literatura și arta, nr.38(3290), 2008, p.4)

fr.: *...vous n'avez pas le droit de crier, de jeter des affaires à terre ou de favoriser certains de vos collaborateurs.*

(R. Templar, p.16)

Ils...ont senti le besoin de se documenter mieux sur leur pays, leur ville...

(Le français dans le monde, nr.295, 1998, p.64)

2) Substantive ce exprimă aptitudinea, capacitatea, dispoziția de a efectua o acțiune: *abilitatea, obișnuința, capacitatea, îndemânarea, aptitudinea, facultatea, însușirea* etc.:

rom.: *Claudia Partole are fericitul dar de a reda cu mult suflet situații grave...*

(Literatura și arta, nr.38(3290), 2008, p.4)

fr.: *...vous aurez un personnel motivé, qui aura l'habitude de fêter chaque réussite.*

(R. Templar, p.66)

3) Substantive ce exprimă o atitudine activă, volitivă față de acțiune: *dorința, doleanța, voința, pofta, plăcerea, capriciul, tendința, decizia, încercarea, tentativa* etc.:

rom.: *...Guvernul a luat decizia de a transmite drepturile și obligațiile de construcție a stadionului către ...MCDT...*

(Jurnal de Chișinău, an. IX, nr.761, 2008, p.20)

...chiar dacă viața personală le-a fost periclitată grav din cauza nedorinței lor de a se dedubla, de a se căciuli în fața străinilor.

(Literatura și arta, nr.38(3290), 2008, p.4)

fr.: C'est bien ce que j'avais l'intention de faire dès le début ...

(I. Creangă, p.135)

... le désir de réaliser l'égalité des hommes et des femmes dans la société et dans la langue.

(Le français dans le monde, nr.289, 1998, p.32)

4) Substantive ce redau o atitudine emotivă față de acțiune: *visul, speranța, frica, nostalgia, grija, preocuparea, bucuria, plăcerea, fericirea, satisfacția, mulțumirea* etc.:

rom.: ...dar am ținut să arăt că humuleștenii nu-s trăiți ca în bîrlogul ursului, ci au fericirea de a vedea lume de toată mîna.

(I. Creangă, p.134)

fr.: Les scientifiques ont bon espoir de trouver du vivant dans l'immensité du cosmos...

(Science & Vie, nr.228, 2008, p.5)

5) Substantive care desemnează noțiuni etice: *onoarea, rușinea, curajul, vitejia, eroismul* etc.:

rom.: Chiar și Violeta, atît de modestă de obicei, năzuia la cinstea de a avea o soră în soare...

(Literatura și arta, nr.38(3290), 2008, p.4)

...cînd tinerii interpreți își manifestară curajul de a cânta romanța lăsată de Nicolae Sulac ca testament marelui artist Mihai Munteanu...

(Literatura și arta, nr.38(3290), 2008, p.5)

fr.: Monsieur, si vous voulez nous faire l'honneur de venir nous voir, vous ferez très certainement autant de plaisir à mon mari qu'à moi.

(H. Balzac. Eugénie Grandet. p.67)

6) Substantive cu sens general de incitație spre o acțiune, manifestare a voinței: *ordinul, comanda, cererea, rugămintea, sfatul, impulsul, exortația, încurajarea, imboldul, misiunea, obligația, propunerea, sugestia* etc.:

rom.: „Apariția în fața TV Moldova 1 a unui grup neînsemnat de microbiști cu cererea de a modifica orarul... meciurilor din Liga Campionilor...”

(Jurnal de Chișinău, 2008, nr.761, p.21)

fr.: ...qui eut pour mission de promouvoir l'étude des moyens d'information dans le respect de toutes les familles d'esprit.

(Le français dans le monde, nr.295, p.65)

Pe lângă substantivele cu sens modal citate mai sus, infinitivul are facultatea de a determina și substantive cu alte sensuri, care pot fi grupate după cum urmează:

1) Substantive ce desemnează procedee și metode de acțiune: *maniera, modul, mijlocul, procedeul, metoda, arta* etc.:

rom.: Domnișoară, cel mai bun mijloc de a astupa gura lumii este să obținem să vi se întoarcă libertatea.

(Balzac H. Eugénie Grandet. Taica Goriot, p.145)

Cea mai eficientă cale de a convinge conducătorii auto să fie mai responsabili este publicitatea socială.

(Jurnal de Chișinău, an. IX, nr.761, 2008, p.10)

fr.: Une autre façon de répondre à ce besoin de transgression est de «casser les codes» propres à une profession.

(Le français dans le monde, nr.289, 1998, p.38)

L'équipe n'est rien d'autre qu'un moyen d'accomplir cette fin.

(R. Templar, p.25)

2) Substantive ce sugerează procedee și rezultate ale gândirii: *ideea, gândul, teoria, planul, perspectiva* etc.:

rom.: ...și te vei obișnui cu gîndul de a-i privi pe oameni ca pe niște oșteni hotărîți...

(Balzac H. Eugénie Grandet. Taica Goriot, p.311)

fr.: L'idée de savoir ma Delphine à... me ferait commettre un crime...

(H. Balzac. Le père Goriot, p.101)

3) Substantive ce indică trăsături de caracter, ce predispon la realizarea unei acțiuni: *curiozitatea, ambiția* etc.:

rom.: Dorința și ambiția mea de a avea cât mai multe erau de nestăpânit...

(Jurnal de Chișinău, an. IX, nr.761, 2008, p.16)

fr.: *Cette rencontre portait témoignage... de son ambition d'occuper une place centrale dans la coopération régionale.*

(Le français dans le monde, nr.295, 1998, p.66)

4) Substantive ca: *faptul, situația, întrebarea, sistemul* etc.:

rom.: *A fost pus în situația de a alege între dragoste și datorie.*

(Săptămîna, nr.33(660), 2005, p.27)

fr.: *...il s'agit d'un fait linguistique pertinent, qui dispose largement de la question de savoir si cette occupation a fait partie de la réalité linguistique...*

(Le français dans le monde, nr.289, 1998, p.32-33)

Am analizat *supra* atributul exprimat printr-un infinitiv cu prepoziția **de** ce concretizează și precizează conținutul termenului regent, alăturându-i-se în mod direct. Dar se atestă și situații când între substantiv și infinitiv se intercalează și alte cuvinte:

rom.: *...O altă chestiune deosebit de gravă este politica deliberată a guvernului român de a amâna sine die redobîndirea cetățeniei române de către cetățenii R. Moldova...*

(Moldova Suverană, nr.146(539), 2008, p.3)

fr.: *...mais encore elles ont moins de chances que les hommes d'occuper des postes ou de métiers socialement supérieurs.*

(R. Templar, p.32)

În pofida faptului că în această poziție infinitivul îndeplinește o funcție nominală, el își mai păstrează în matrița sa unele proprietăți de verb. Să concretizăm cele spuse:

- infinitivul poate fi modificat de o negație:

rom.: *Ideea de a nu obține ceea ce își propuse o înnebunea.*

(Săptămîna, nr. 33(660), 2005, p.27)

fr.: *Comme tous les esprits rétrécis, madame Vauquer avait l'habitude de ne pas sortir du cercle des événements, et de ne pas juger leurs causes.*

(H. Balzac. Le père Goriot, p.28)

- poate fi întregit de complemente circumstanțiale:

rom.: *...ne oferă astăzi onoarea de a asista la această minunată aniversare...*

(Literatura și arta, nr.38(3290), 2008, p.8)

fr.: *La linguistique n'a pas pour but, à notre avis, de mentionner les irrationalités et les contradictions dans l'utilisation de la langue...*

(Le français dans le monde, nr.289, p.32)

- are, interpretativ, un subiect, care nu coincide niciodată cu substantivul determinat (el este, de fapt, posesorul sau purtătorul a ceea ce se exprimă prin acest substantiv):

rom.: *...acesta fiind probabil motivul relațiilor moldo-române și ratării de către Traian Bănescu a șansei de a deveni lider regional la Pontul Euxin.*

(Moldova Suverană, nr.146(539), 2008, p.3)

fr.: *Pour que la vie ait la chance d'apparaître, encore faut-il qu'elle dispose d'un berceau...*

(Science & Vie, 2008, p.48)

Dat fiind faptul că această construcție există în ambele limbi, formele fiind similare, transcodajul este direct:

rom.: *...români fiind, noi avem privilegiul de a o cunoaște?* (E. Isanos, p.7)

fr.: *...étant Roumains, nous avons le privilège de la connaître?* (E. Isanos, p.8)

În română atributul infinitival fără prepoziția **de** este posibil, dar apare mai rar, având o nuanță arhaică:

rom.: *Dar tot atunci baba luă hotărîre nestrămutată a tine feciorii și viitoarele nurori pe lângă sine.*

(I. Creangă, p.278)

Avem de relatat că în limba română joncțiunea infinitivului cu substantivul poate fi realizată și cu ajutorul prepozițiilor **pentru, spre, fără**, primele două având ca echivalent francez construcția Subst.+pour+V (Inf.), iar ultima Subst.+sans+V (Inf.):

rom.: *Secrete pentru a-ți redacta publicitatea* (R. Quinn, p.1)

fr.: *Secrets pour rédiger sa publicité* (R. Quinn, p.1)

rom.: (Lăpușneanu) era îngrijit de acești boieri să nu invite pe poloni, care nu căutau decât pretexte spre a intra în Moldova.

(C. Negruzzi, *apud* S. Berejan, 8, p.113)

fr.: *Il était soigné par ces boyards afin qu'il n'invite les polonais, qui ne cherchait que de prétextes pour entrer en Moldavie.* (traducerea ne aparține)

rom.: Aceasta a fost o cunoștință fără a ne vedea, prin scrisori.

(Moldova Suverană, *apud* S. Berejan, 8, p.113)

fr.: *Cela a été une connaissance sans nous voir, par correspondance.* (traducerea ne aparține)

E cazul să menționăm că franceza mai cunoaște un atribut infinitival, dar însoțit de prepoziția **à**, care nu este prezent în limba română. P.Gherasim analizează acest tip de atribut infinitival și relevă faptul că, după natura termenilor constituenți, această construcție vehiculează diferite valori modale (*obligația, necesitatea, ipoteza*) și logice (*consecința, destinația*) prin care se caracterizează substantivul sau *scopul de atins* [10, p. 22]. Unele exemple:

La marche à suivre est a mon avis relativement simple (=la marche que l'on doit suivre)

(R. Templar, p.20)

Mais le socle fondamental est identique, quelque soit le nombre de personnes à gérer. (=qu'il faut gérer).

(R. Templar, p.20)

...et en +200 places de ciné à gagner pour high school musical 3. (=que l'on peut gagner)

(Science & Vie, p.100)

En théorie, la réussite d'un manager repose sur sa capacité à faire réussir les hommes.

(R. Templar, p.20)

salle à manger (Dict. fr.-rom., p.1140), *chambre à coucher* (Dict. fr.-rom., p.239), *table à écrire* (Dict. fr.-rom., p.1216), *machine à coudre* (Dict. fr.-rom., p.783), *fer à repasser* (Dict. fr.-rom., p.575), *corde à sauter* (Dict. fr.-rom., p.330) etc.

Structura **à + V(Inf.)** poate să urmeze în limba franceză orice substantiv abstract, sau poate caracteriza un obiect, o persoană.

E de amintit că în limba română construcția franceză binomică **à+V (Inf.)** se redă prin mai multe structuri:

a) prin **V (Sup.)** – fenomen specific pentru limba română, unde supinul se formează din participiul unui verb precedat de prepozițiile **de, pentru, spre**. De exemplu:

fr.: *la machine à calculer* – rom.: *mașina de calculat* (Dict. fr.-rom., p.783); fr.: *fer à repasser* – rom.: *fierul de călcat* (Dict. fr.-rom., p.575); fr.: *la machine à taper* – rom.: *mașina de/pentru tapat* (Dict. fr.-rom., p.783).

fr.: *Ils sont quasiment comme des filles à marier.* (H. Balzac. Eugénie Grandet, p.90)

rom.: *Sunt aproape ca niște fete de măritat.* (Balzac H. Eugénie Grandet. Taica Goriot, p.63)

b) printr-un substantiv în acuzativ precedat de prepoziția **de**:

fr.: *...une vieille table à jouer en marqueterie, dont le dessus faisait un échiquier...*

(H. Balzac. Eugénie Grandet, p.38)

rom.: *...o veche tablă de joc lucrată în marchetărie, a cărei față alcătuia un eșichier...*

(Balzac H. Eugénie Grandet. Taica Goriot, p.25)

c) printr-un adjectiv:

fr.: *Je te l'ai donc envoyé pour que tu lui apprennes convenablement et ma mort et son sort à venir.*

(H. Balzac. Eugénie Grandet, p.71)

rom.: *Ți l-am trimis ca să-i aduci cum se cuvine la cunoștință moartea mea și soarta lui viitoare.*

(Balzac H. Eugénie Grandet. Taica Goriot, p.50)

d) printr-un verb la infinitiv cu **de a** și cu **a**:

fr.: *Eugénie, sa mère et Nanon vinrent dans la cuisine, excitées par une invincible curiosité à épier les deux...*

(H. Balzac. Eugénie Grandet, p.109)

rom.: *Eugénie, mama și Nanon trecură în bucătărie, ațîțate de neînfrînta curiozitate de a-i pîndi pe cei doi..*

(Balzac H. Eugénie Grandet. Taica Goriot, p.76)

fr.: *Grandet regarda sa fille sans trouver un mot à dire.*

(H. Balzac. Eugénie Grandet, p.119)

rom.: *Grandet se uită la fiică fără a-i spune o vorbă.*

(Balzac H. Eugénie Grandet. Taica Goriot, p.83)

e) printr-o subordonată atributivă conținând verbul predicat la diverse moduri personale:

fr.: *...le tonneau valait plus cher que la denrée à recueillir...*

(H. Balzac. Eugénie Grandet, p.28)

rom.: *... butoiul costa mai scump decât vinul ce urma să-l încapă...*

(Balzac H. Eugénie Grandet. Taica Goriot, p.17)

fr.: *Le profit à gagner en peu de temps sur les rentes...*

(H. Balzac. Eugénie Grandet, p.119)

rom.: *Profitul, ce-l putea câștiga în timp scurt pe rentele...*

(Balzac H. Eugénie Grandet. Taica Goriot, p.83)

fr.: *Les avarés ne croient pas à une vie à venir...*

(Balzac H. Eugénie Grandet. Taica Goriot, p.121)

rom.: *Zgîrciții nu cred în viața ce va să vină...*

(Balzac H. Eugénie Grandet. Taica Goriot, p.85)

Infinitivul lung, devenit un substantiv prin excelență, trebuie analizat în cadrul atributului substantival. În cazul dat, el intră în concurență cu infinitivul scurt, mai ales când acesta îndeplinește funcția atributivă:

Cf. ex.: *...administrația publică locală nu are mari posibilități pentru a-i remunera suplimentar, pentru a le stimula munca creatoare. (Literatura și arta, nr.30(3282), p.1) —> ... administrația publică locală nu are mari posibilități de remunerare suplimentară, pentru stimularea muncii lor creatoare.*

Observăm, deci, că infinitivul în funcție de atribut apare în ambele limbi analizate, însă distribuția lui este superioară în franceză. Atributul infinitival poate apărea precedat de prepoziția **de** atât în română, cât și în franceză, fiind utilizat după un număr limitat de substantive abstracte (ca: *posibilitatea, scopul, metoda* etc.). Unica deosebire constă în faptul că infinitivul românesc mai este însoțit de o prepoziție în plus, și anume **a**. Deci, secvența tetranomică română Subst.+de+a+V (Inf.) este echivalentă cu cea trinomică franceză Subst.+de+V (Inf.). Infinitivul în funcție de atribut mai apare însoțit și de alte prepoziții: **pentru** (=pour), **spre** (=pour), **fără** (=sans). Un fenomen specific limbii franceze este atributul infinitival precedat de prepoziția **à**, care determină atât substantive abstracte (*travail à accomplir*), cât și concrete (*machine à écrire*), având, cel mai des, ca echivalent românesc atributul exprimat printr-un verb la supin (*lucru de făcut, mașină de cusut*), și mai rar, printr-un substantiv, adjectiv, verb sau printr-o subordonată atributivă.

Referințe:

1. Baylon Ch., Fabre P. Grammaire systématique de la langue française. - Paris, 1953. - 636 p.
2. Gherasim P. Semiotica modalităților. - Iași, 1997. - 275 p.
3. Iordan I. Limba română contemporană. - București, 1956. - 853 p.
4. Riegel M., Pellat J-Ch., Rioul R. Grammaire méthodique du français. - Paris, 2002. - 646 p.
5. Agrigorioaiei V. Éléments pour une morpho-syntaxe du verbe français. - Iași, 1994. - 184 p.
6. Diaconescu I. Infinitivul în limba română. - București, 1977. - 342p.
7. Agrigorioaiei V., Gherasim P. Catégories grammaticales et contrastivité. - Iași, 1995. - 135 p.
8. Berejan S. Contribuții la studiul infinitivului moldovenesc. - Chișinău, 1962. - 138 p.
9. Referovskaya E., Vassiliéva A. Essai de grammaire française. - Moscva-Leningrad, 1964. - 353 p.
10. Steinberg N. Grammaire française. - Leningrad, 1972. - 342 p.

Surse:

1. Balzac H. Eugénie Grandet. - Paris, 1972. - 290 p.
2. Balzac H. Eugénie Grandet. Taica Goriot / Traducere de V.Vasilache. - Chișinău, 1990. - 416 p.
3. Balzac H. Le père Goriot. - Paris, 1995. - 445 p.
4. Creangă I. Oeuvres / Version française d'Ives Augé et Elena Vianu. - Boucharest, 1963. - 695 p.
5. Dicționar francez-român. - București, 2003. - 1328 p.
6. Hajdeu I. Bourgeois d'avril, Muguri de primăvară / Traducere de A.Cipeianu, R.Grigoriu, I.Potopin. - București, 2000. - 320 p.
7. Isanos E. «Prefață» la opera Poezii/Poésies de M. Eminescu. - București, 1994. - 640 p.

STUDIA UNIVERSITATIS

Revistă științifică a Universității de Stat din Moldova, 2008, nr.10(20)

---

8. Jurnal de Chișinău. - Chișinău. Anul IX. - Nr.761. - 19 sept. 2008. - 24 p.
9. Le français dans le monde. - Paris. - Nr.289. - fév-mars 1998. - 90 p.
10. Le français dans le monde. - Paris. - Nr.295. - fév-mars 1998. - 112 p.
11. Literatura și arta. - Chișinău. - Nr.30(3282). - 24 iulie, 2008. - 8 p.
12. Literatura și arta. - Chișinău. - Nr.38(3290). - 18 sept. 2008. - 8 p.
13. Moldova Suverană. - Chișinău. - Nr.146(539). - 18 sept. 2008. - 4 p.
14. Quinn P. Secrets pour rédiger sa publicité. - Paris, 2007. - 208 p.
15. Săptămîna. - Chișinău. - Anul XII. - Nr.33(660). - Vineri, 19 august, 2005. - 32 p.
16. Science & Vie. Junior. - Paris. - No228. - sept. 2008. - 100 p.
17. Templar R. Les 100 règles d'or du management. - Paris, 2007. - 255 p.

Prezentat la 03.11.2008